**Nagy elődeink a parkolópályán?**

dr. Rigó Mihály
ny. mérnök

„Ha küzdesz, veszíthetsz, ha nem küzdesz, már veszítettél."
dr. Regdon Ibolya
a szegedi Radnóti Gimnázium tanára

A hazai oktatásügy állandó gyúanyagot, témát ad a belpolitikai harcokhoz. Szinte állandósult a reformigény, azaz a változtatási igény. Majdnem lehetetlen olyan változást javasolni, amely valamennyi beleszólónak, véleményformálónak elnyerné a tetszését. Hogyan lehetne ebből a helyzetből valahogyan kilábalni?

A kívülállónak úgy tűnik, hogy erre három lehetőség is adódik:

1. Nagyon sokan vannak, akik külföldi minták követését javasolják. A döntéshozók ezt nem is egyszer követték már. Érdemes lenne a próbálozásokat, az igyekezeteket összegyűjteni. majd átgondolni. Úgy tűnik, hogy sok ilyen kudarccal végződött. Nekem nagy bukásnak számított az olvasásra tanítás angol módszerrel. Sok időt elvitt, generációkkal sikerült megutáltatni az olvasást. Nem tudok arról, hogy bármilyen számonkérés követte volna a bukást. Javaslói minden bizonnyal ma is ötletelhetnek, és áldásos tevékenységüket ma is folytathatják.
2. Volt arra is próbálkozás, hogy igen nagyszámú (100 feletti) hazai szakember és intézmény állt neki valami újat bevezetni. Ennek is borzalmas következményei lettek. Valószínűen ismert az a tétel, hogy ilyen nagy számú testületek probléma megoldó hatékonysága majdnem nulla. Ennek ellenére mégis belekezdtek. Hasónló lehet a helyzet, mint a 100 tagú cigányzenekarál, hiszen azok sem tudtak semmi minőségi többletet bemutatni egy hagyományos, mondjuk 5 tagú cigányzenekarnál. Jó, hogy már ezen is túljutottunk.
3. Elsőként – gondolatébresztőnek - leírok egy névsort azokról, akik tanárként is a legkiválóbbak voltak:

| | |
|---|---|
| Kodály Zoltán | (ének-zene) |
| Varga Tamás | (általános iskolás matematika) |
| Rátz László | (gimnáziumi matematika) |
| Öveges József | (kísérletes fizika) |
| Németh László | (összevont tantárgyak együttes oktatása) |
| Fazekas Ágnes Blandina | (mezőgazdaságra felfűzött középiskolai gazdaasszony képzés) |

Ők példaképeink lehetnének.
Valamennyien oktatás módszertannal foglalkoztak, lényeges állami támogatás, pénzigény nélkül, a mai fogalmaink szerint magánvállalkozóként. Kitaláltak egyedi módszereket,

eljárásokat, a választott szakterületükön, azokat be is vezették. Az elvégzett egyéni munkájuk, a befektetésük hatalmas volt. Kiderült, hogy elképzeléseik célszerűek, és felettébb sikeresek! Sok diák köszönheti nekik pályaindításukat. Nagyszerű eredményeket értek el. Emiatt az irigyeik száma megnőtt. Ők azok, akik valóban sikeresek voltak, és nem csak ábrándoztak, nem kopíroztak idegen elképzeléseket. A gáncsoskodók célba értek. Halálukkal módszereiket többnyire elvetették-

Korábbi írásaimban idézetekkel be is mutattam a céljaikat, a módszereiket, az eredményeiket. Most ezek nélkül írom le a lényeget, hiszen az internetbe a nevük beírása után az érdeklődők számára megnyílnak e leírások. Valószínű, hogy a megemlítettek társadalmi ismertsége eltérő. Én a legkülönbözőbb szakterületekről gyűjtöttem össze az előbbi névsort. Elképzelhető, hogy tanári körökben még több tantárgy, szakterület még több specialistája, szép eredményt felmutató képviselője is ismert, amellyel az előbbi névsor bővíthető lenne, hiszen kiváló emberekben nagyon gazdagok lehetünk. Én magam is sajnálom, hogy pl. kémiai, biológiai mestereket, tanár kiválóságokat nem tudtam beírni, mintának állítani.

Mérnöknek tanulva érezhettem a kiváló tanárok semmivel sem pótolható, soha kellően nem honorált, munkája eredményét, következményét. igyekezetét, Utólag is nagy hálával emlékezek meg mindannyiukról. Volt szerencsém egy rövid ideig egy technikumban tanítani, ahol kétségbe ejtő volt a motiválatlan diákok nagy száma, akikkel szinte semmit sem lehetett kezdeni, mert őket látszólag semmi sem érdekli. Ez a mai sikertelen oktatás egyik súlyos következménye. A példaképeinken mégis sikerült egy csomó fogékony gyereket megnyerni!

Nyilvánvaló, hogy minden politika igyekszik nyomot hagyni az oktatáspolitikán. A felsorolt tantárgyakból látható az a szándékom, hogy azok a napi pártpolitikától azok a lehető legtávolabbiak legyenek. Így sem a magyar nyelv, sem a történelem, sem a közgazdaságtan kiválóságait nem írtam be. Talán ezek a tárgyak lehetnének az első körben azok, amelyekkel el lehetne indulni.

Az oktatásügy számos nehézséggel küzd. Elég arra gondolni, hogy mennyi energiába, pénzbe, időbe telne a korábbi sikertelen igyekezetek, oktatási módszerek, téveszmék, kiradírozása. Valamennyi gondot egyszerre sehol sem tudnák orvosolni. Sorjában kellene a nagy feladatotokat megoldani. Micsoda eredmény lenne, ha a felsorolt tantárgyak területén rendet lehetne tenni! Én ezt az eljárást szeretném javasolni. Ahogy mondani szoktuk, nem kell naponta feltalálni a meleg vizet! Használni kell azt, ami már igazolta a hasznosságot, a sikert, az eredményt.

Én elhiszem és vallom azt, hogy a most induló ipari forradalom a mesterséges intelligencia révén hatalmas feladatok elé állítja a ma és a holnap iskoláit, a társadalmat is. Valószínű az, hogy a közeljövő szakmáit ma még nem is ismerjük. Akkor hogyan akar az iskola erre bárkit is képezni? Nagyon egyetértek azzal, hogy a természettudományok alapjait, alapelveit, alaptörvényeit kell minél alaposabban megtanítani, mert azok is ezekre a tanokra alapoznak, akik felépítik az új ipari forradalmat.

**Idén is kiadták a legkiválóbb – a matematika-, a fizika-, a kémia-, és a biológiaoktatás területén kimagasló teljesítményt nyújtó - pedagógusoknak a Rátz Tanár Úr Életműdíjat, akik elmondták:**

**„… az elmúlt évek során szembetűnővé vált, milyen kiemelkedő jelentőséggel bír, hogy a gyerekek megtanulják az alapvető természettudományos tényeket.”**
**Továbbá: „Az iskola tehát gyakran kineveli a gyerekekből a természettudományok iránti fogékonyságot.” „Jó ideje egyértelmű, hogy a természettudományos tárgyak oktatásának módszertana alapos átgondolásra szorul.” (1)**

Nem értek egyet a témában a mindenféle óriás és nagyon meddő bizottságok felállításával! Nem hiszem, hogy ezek bármit is meg akarnának oldani az okoskodásaikon kívül.

Szeretném javasolni azt, hogy kapjanak pénzt azok a tanárok, tanári kollektívák, akik az említettek, a felsoroltak módszereit – a legtisztább, a legeredetibb módon - be akarják újra vezetni! Kapják azt mindaddig, amíg az eredeti elvek szerint ténykednek. Természetesen ezt megtehetik egyszerre több iskolában is!
Néhány évi megfigyelés után a felsorolt tantárgyak köre akár bővíthető is.

Nyilvánvaló az, hogy hatalmas kárt okoztak a magyar társadalomnak, akik lenullázták, akik ellehetetlenítették a nagy elődöket. Megdöbbentő, hogy a felsorolt nagy neveket szinte úgy tudták kitörölni a társadalmi tudatból kitörölni, mintha soha nem is léteztek volna.
Tartok tőle, hogy ugyanez a kör, és követőik, ma is mindent megtenne az újra bevezetés ellen. Ezer kifogást találnának ki, csak hogy nehogy vissza tudjanak térni bármilyen formában. Természetesen azzal is próbálkoznának, hogy addig csavarnák a bevált módszereket, hogy azok elveszítenék minden jellegüket, és megbuknának.
A kérdés csupán az, hogy végre ezeket az erőket képes lesz-e a mai társadalom kikapcsolni, átlépni.

Szeged, 2021. XII. 19.

(1)
https://www.noklapja.hu/aktualis/2021/12/13/miert-nem-szeretjuk-a-termeszettudomanyos-targyakat/